Enskild motion S435

SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:2003

av Niklas Karlsson och Adrian Magnusson (båda S)

Tillträde till universitet och högskolor

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om översyn av högskoleförordningen (1993:100) och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Universitet och högskolor ska utgöra sakliga och opartiska kunskapsorganisationer med utgångspunkt i vetenskaplig integritet, där det fria ordet ges en given plats. Här utbildas många av dem som senare får ledande roller i näringsliv och samhällsliv. Att universitet och högskolor lever efter och tillämpar de demokratiska principerna är viktigt. Det demokratiska samtalet är en naturlig del av den högre utbildningen. Demokrati är mer än rätten att som medborgare rösta vart fjärde år. Det handlar om bildning och om att öka intresset för samhällsfrågor bland studenter.

I en tid då demokratin prövas behöver studenter goda möjligheter att engagera sig politiskt. Partipolitiska studentföreningar finns på flera universitetsorter. De är demokratiskt uppbyggda, har studenter som medlemmar och ordnar föreläsningar, studiecirklar och diskussionsträffar i syfte att opinionsbilda och upplysa. Opartiskhet innebär inte att politiken ska hållas utanför lärosätena, utan att alla sådana föreningar ska behandlas lika.

Av 1 kap. 13 § högskoleförordningen (1993:100) framgår att en högskola är skyldig att låta en demokratiskt uppbyggd förening för studenter vid högskolan använda

undervisningslokalerna vid en sammankomst som föreningen anordnar för sina medlemmar, om sammankomsten hålls för upplysning, meningsyttring eller annat liknande syfte eller för framförande av konstnärligt verk. Den som av föreningen har bjudits in för att medverka vid sammankomsten får inte vägras tillträde. Skyldigheten gäller under förutsättning att upplåtelsen går att förena med verksamhetens behöriga gång och med högskolans förpliktelser mot tredje man.

Bestämmelsen ger alltså partipolitiska studentföreningar samma rätt som andra studentföreningar att hålla medlemsmöten i undervisningslokaler. Den omfattar däremot inte allmänna utrymmen som korridorer och foajéer, och inte heller affischering, utdelning av material eller information till studenter som inte är medlemmar. I de delarna bestämmer varje lärosäte självt, och reglerna skiljer sig åt. Vid vissa lärosäten är politisk verksamhet i lokalerna helt eller delvis förbjuden. Följden blir att möjligheten att engagera sig politiskt beror på var man studerar.

Högskoleförordningen bör därför ses över i två avseenden. Det bör förtydligas att partipolitiska studentföreningar omfattas av 1 kap. 13 § på samma villkor som andra studentföreningar. Det bör också övervägas om demokratiskt uppbyggda studentföreningar ska ges en reglerad möjlighet att informera om sin verksamhet i lärosätenas allmänna utrymmen, med enhetliga och förutsebara villkor.

Studentkårerna omfattas inte av högskoleförordningen i denna del, men även de har ett demokratiskt ansvar. De bör uppmuntras att behandla partipolitiska studentföreningar på samma sätt som andra föreningar, så att dessa blir en naturlig del av det demokratiska samtalet.

Niklas Karlsson (S) *Adrian Magnusson (S)*